

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

08 липня 2015 року

Справа № 910/2559/15-г

Вищий господарський суд України у складі колегії суддів:
Головуючого
Суддів

Остапенка М.І.,
Гончарука П.А. (доповідача),
Стратієнко Л.В.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні касаційні скарги Національної асоціації адвокатів України та Ради адвокатів міста Києва на рішення господарського суду міста Києва від 7 квітня 2015 року та постанову Київського апеляційного господарського суду від 12 травня 2015 року у справі №910/2559/15-г за позовом Національної асоціації адвокатів України до Ради адвокатів міста Києва про стягнення суми,-

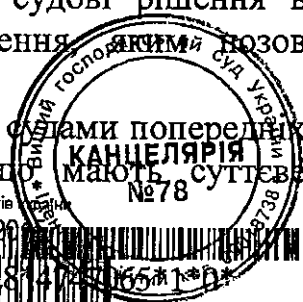
ВСТАНОВИВ:

У лютому 2015 року Національна асоціація адвокатів України звернулась до господарського суду міста Києва з позовом до Ради адвокатів міста Києва, з урахуванням уточнених позовних вимог, про стягнення 863 071,46 грн. – 30% щорічних внесків адвокатів м. Києва за 2014 рік, сплачених на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування безпосередньо на рахунок Ради адвокатів міста Києва.

Рішенням господарського суду міста Києва від 7 квітня 2015 року, залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 12 травня 2015 року, позов задоволено частково, стягнуто з відповідача на користь позивача 862 340,66 грн. та судові витрати. В задоволенні іншої частини позову відмовлено.

У касаційній скарзі позивач, посилаючись на неправильне застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального права в частині відмови у стягненні з відповідача 730,80 грн., просить судові рішення в зазначеній частині скасувати та прийняти нове рішення, яким позов задовольнити повністю.

У касаційній скарзі відповідач, посилаючись на те, що судами попередніх інстанцій не встановлені фактичні обставини справи, що мають суттєве

Національна асоціація адвокатів
№ 891/0/1-15 від 16.07.2015
*2814251651*0*

значення для справи, просить судові рішення в частині задоволення позову скасувати, як такі, що постановленні з порушенням норм процесуального і матеріального права та прийняти нове рішення, яким в задоволенні позову відмовити.

У відзиві на касаційну скаргу відповідача позивач, вказуючи на безпідставність його доводів, просить залишити скаргу Ради адвокатів міста Києва без задоволення.

В судовому засіданні оголошувалась перерва до 8 липня 2015 року.

Заслухавши пояснення представників сторін, вивчивши матеріали справи, обговоривши доводи касаційних скарг та заперечення проти них, суд вважає, що касаційні скарги не підлягають задоволенню з таких підстав.

Причиною виникнення спору між сторонами є невиконання відповідачем своїх зобов'язань щодо здійснення перерахування позивачеві 30% щорічних внесків адвокатів регіону на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування.

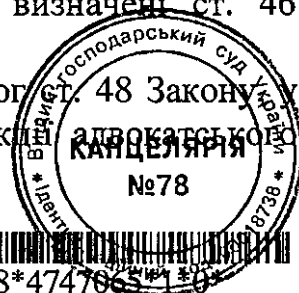
При вирішенні спору, місцевий господарський суд, з яким погодився і суд апеляційної інстанції, встановивши, що в період з 1 січня по 31 грудня 2014 року на рахунок відповідача адвокатами регіону на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування надійшли щорічні внески на загальну суму 2 928 060,85 грн., проте відповідач не здійснив перерахування позивачеві на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування 30% щорічних внесків адвокатів регіону які сплачувались у різному розмірі (1 147 грн., 1 187 грн., 1 218 грн. тощо), а також частина яких була повернута адвокатам Скригонюку М.І. та Веніаміновій А.П., виходячи з того, що 30% необхідно відраховувати від загальної суми кожного платежу, посилаючись на вимоги ст.ст. 4, 11, 509, 526 Цивільного кодексу України, ст.ст. 17, 44, 45, ч. 1 ст. 46, ст. 58 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", розділу 2 Положення Про Раду адвокатів України, затвердженого Установчим з'їздом адвокатів України 17 грудня 2012 року, п.п. 4.6, 5 розділу 8 пункту 4.6 Положення про встановлення розміру та порядку сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, затвердженого п. 2 рішення Ради адвокатів України № 24 від 17 грудня 2012 року, дійшов висновку про обґрунтованість позовних вимог в частині стягнення з відповідача 862 340,66 грн., та необґрунтованості – в частині стягнення 730,80 грн.

Висновки судів попередніх інстанцій є правильними з огляду на наступне.

Встановлено, що позивач є недержавною некомерційною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України, утворена з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування та представляє адвокатуру України у відносинах з органами державної влади, є юридичною особою та діє через організаційні форми адвокатського самоврядування, передбачені Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" (далі – Закон).

Організаційні форми адвокатського самоврядування визначені ст. 46 Закону.

Відповідач є юридичною особою і, відповідно до вимог ст. 48 Закону України, період між конференціями адвокатів регіону виконує функції

самоврядування у регіоні.

До таких функцій відноситься, зокрема, виконання рішень конференції адвокатів регіону, Ради адвокатів України, з'їзду адвокатів України.

Джерела фінансового забезпечення органів адвокатського самоврядування визначені ст. 58 Закону, одним з яких є щорічні внески адвокатів.

Вищим органом адвокатського самоврядування є з'їзд адвокатів України. В період між з'їздами адвокатів України функції адвокатського самоврядування виконує рада адвокатів України, повноваження і порядок роботи якої визначається Законом та Положенням про Раду адвокатів України, що затверджується з'їздом адвокатів України (ст.ст. 54, 55 Закону).

Рішення з'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України, в силу ст. 57 Закону, є обов'язковими до виконання всіма адвокатами.

Положенням про Раду адвокатів України, затвердженим установчим з'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року, визначені повноваження Ради адвокатів України та передбачено що Рада, відповідно до покладених на неї завдань встановлює, зокрема, розмір та порядок сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, забезпечує їх розподіл і використання.

Відповідно до рішення Ради адвокатів України №24 від 17 грудня 2012 року "Про затвердження положення про встановлення розміру та порядку сплати щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування" розмір щорічного внеску на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування встановлено у розмірі однієї мінімальної заробітної плати станом на 1 січня поточного року, в якому такі внески сплачуються.

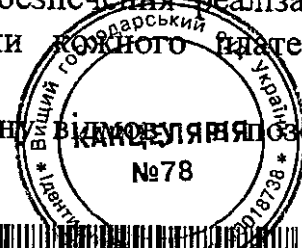
Пунктом 2 цього рішення встановлено розподіл щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування між Національною асоціацією адвокатів України та радами адвокатів регіонів відповідно у відношенні 30 відсотків (Національна асоціація адвокатів України) та 70 відсотків (Рада адвокатів регіону).

Рішенням Ради адвокатів України №72 від 16 лютого 2013 року, із змінами та доповненнями, внесеними рішенням Ради адвокатів України №75 від 4-5 липня 2014 року, затверджено Положення про внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування (нова редакція).

Пунктом 4.6 цього Положення визначено, що у разі отримання одним із органів адвокатського самоврядування щорічного внеску від адвокатів у 100% розмірі, цей орган зобов'язаний протягом одного календарного місяця ініціювати звірку та здійснити необхідні перерахування у розмірах, встановлених Радою адвокатів України.

Виходячи з наведених норм, ст.ст. 4, 11, 509, 526 ЦК України, попередні судові інстанції дійшли правильного висновку про наявність правових підстав для стягнення з відповідача на користь позивача на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування 30% від загальної суми щорічного внеску щорічного внеску адвокатів регіону.

Доводи касаційної скарги позивача про безпідставну відмову в позові

щодо стягнення 730,80 грн. були предметом перевірки суду другої інстанції, який дав їм правильну правову оцінку, а тому не можуть братись судом до уваги.

При цьому, доводи касаційної скарги відповідача щодо неправомірного задоволення позову в частині стягнення з нього на користь позивача 862 340,66 грн. – 30% від суми щорічних внесків на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, сплачених адвокатами регіону, є безпідставними з огляду на наступне.

Національна асоціація адвокатів України, як вже зазначалось, утворена з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування.

Рада адвокатів України є організаційною формою адвокатського самоврядування, але не є юридичною особою.

Таким чином, з положень Закону (ст.ст. 45, 46) вбачається, що оскільки юридичною особою є Національна асоціація адвокатів України, яка організовує, координує та забезпечує діяльність органів адвокатського самоврядування, то саме остання, діє через організаційні форми адвокатського самоврядування, передбачені Законом (в тому числі і Раду адвокатів України), представляє адвокатуру України у відносинах з органами державної влади, тобто саме Національна асоціація адвокатів України є належним позивачем у даній справі.

Твердження відповідача про те, що суди не надали належної правової оцінки підвідомчості даного спору господарським судам є безпідставним, оскільки відповідно до ст. 2 ГПК України, господарський суд порушує справи за позовними заявами підприємств та організацій, які звертаються до господарського суду за захистом своїх прав та охоронюваних законом інтересів.

Статтею 124 Конституції України передбачено здійснення правосуддя в Україні виключно судами, а також право кожного на судовий захист.

Позов у даній справі заявлений з підстав ст. 509 ЦК України, якою передбачено, що зобов'язання виникають з підстав, встановлених статтею 11 цього Кодексу, яка в свою чергу визначає, що підставами виникнення цивільних прав та обов'язків, зокрема, є інші юридичні факти та безпосередньо акти цивільного законодавства.

Таким чином, у відповідача, в силу Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" та настання юридичних фактів, а саме прийняття рішення 3'їздом адвокатів України та Радою адвокатів України про сплату та розподіл щорічних внесків адвокатів на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування виникає обов'язок щодо перерахування у розпорядження позивача 30% грошових внесків від кожного сплаченого адвокатом регіону внеску, а у позивача – право на отримання цих коштів.

Виходячи із суб'єктивного складу сторін, підстав виникнення спору, характеру спірних правовідносин, конституційного положення про те, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, юрисдикція яких поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі, попередні судові інстанції правильно визначили підвідомчість даного спору господарським судам.

Посилання відповідача у касаційній скарзі на те,

фінансування органів адвокатського самоврядування та сплати щорічних внесків адвокатів є кошторис, який не був наданий позивачем відповідачу, а тому у відповідача відсутні підстави для перерахування позивачу 30% від сплачених на рахунок відповідача адвокатами щорічних внесків не може братись судом до уваги з огляду на те, що обов'язок у відповідача на перерахування позивачеві спірних коштів виник на підставі рішень з'їзду адвокатів України та Ради адвокатів України, які є обов'язковими для виконання всіма адвокатами та радами адвокатів регіонів.

Також не заслуговує на увагу твердження відповідача про те, що суди вийшли за межі наданих їм повноважень та встановили, що чисельність адвокатів, зареєстрованих в Раді адвокатів міста Києва – загальновідомий факт.

Так, Національна асоціація адвокатів України організовує, координує та забезпечує діяльність органів адвокатського самоврядування та відповідає за достовірність даних внесених до єдиного реєстру адвокатів України, перевіряючи їх після внесення даних реєстраторами першого рівня, а саме радами адвокатів регіонів і не підтверджує дані щодо адвокатів, зазначених помилково, вдруге, тощо.

Позивачем до відома суду першої інстанції для співставлення кількості зареєстрованих адвокатів та адвокатів, що платили внески у 2014 році, було надано витяг з єдиного реєстру адвокатів України по місту Києву, згідно якого станом на 31 березня 2015 року по місту Києву фактично було зареєстровано 3 690 адвокатів, а внески здійснили 2 445 адвокатів.

В свою чергу після оприлюднення позивачем на своєму на офіційному веб-сайті інформації про чисельність і персональний склад адвокатів України, яка внесена до Єдиного реєстру адвокатів України, така інформація стає загальновідомим фактом, про що і було вказано судами попередніх інстанцій.

Не впливають на правильність прийняття оскаржуваних судових рішень неврахування попередніми судовими інстанціями тих обставин, що у 2014 році позивач отримав на свій рахунок 100% внесків адвокатів міста Києва в сумі 136 136,80 грн., оскільки в разі невиконання позивачем своїх зобов'язань з перерахування 70% цих коштів на рахунок відповідача, останній не позбавлений можливості звернутись до суду за захистом своїх порушених прав у визначеному законом порядку.

Інші доводи касаційної скарги були предметом дослідження у суді другої інстанції, який дав їм правильну правову оцінку.

З огляду на зазначене, висновки попередніх судових інстанцій, викладені в оскаржуваних судових рішеннях є законними, обґрунтованими, відповідають нормам матеріального та процесуального права, фактичним обставинам і наявним матеріалам справи, а тому їх слід залишити в силі.

Керуючись ст.ст. 111⁵, 111⁷, 111⁹, 111¹¹ Господарського процесуального кодексу України, Вищий господарський суд України –

ПОСТАНОВИВ:

Касаційні скарги Національної асоціації адвокатів України та Ради адвокатів міста Києва залишити без задоволення, а рішення

суду міста Києва від 7 квітня 2015 року та постанову Київського апеляційного господарського суду від 12 травня 2015 року у справі №910/2559/15-г – без змін.

Головуючий

М.І.Остапенко

Судді

П.А.Гончарук

З оригіналом згідно

Л.В.Стратієнко

Секретар

[Handwritten signature]

13 ЛИП 2015